

Toelichting op het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA)

Vonk Alkmaar

**Kaderberoepsgerichte leerweg 2022-2024
klas 3**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE)	4
Examenreglement	4
Het vestigings examen team (VET) bestaat uit:	4
Het volgen van een extra vak of een vak op hoger niveau	5
De berekening van de cijfers	6
Schoolexamencijfer AVO (SE)	6
Het eindcijfer voor de vakken waarin een CE wordt afgenomen AVO (EC)	6
Maatschappijleer	6
Kunstvakken 1 met CKV en Lichamelijke Opvoeding	6
Handelingsopdrachten.....	7
Loopbaanoriëntatie (LOB) en stage	7
Diagnostische of toetsen	7
Het examendossier.....	7
Het beroepsgericht vak.....	8
Profielvak groen.....	8
Keuzevakken	8
De bevorderingsnormen	9
1. Binnen het gekozen examenvakkenpakket:	9
2. Alle vakken gevolgd in leerjaar 3:.....	9
Herkansingsregeling	10
Herkansingsprocedure	11
Inhaalregeling	11
Inhaalprocedure.....	12
Vestigingsspecifieke informatie	13
Inleveren werk klas 3 en 4.....	13
Stapelopleiding	14
Stapelprogramma avo vakken:.....	14
Stapelprogramma voor profielvak Groen:	14
Maatschappijleer:	14
Kunstvakken incl CKV en LO:	14
Bijlage 1: Leeswijzer PTA.....	15
Bijlage 2: Samenstelling VET vestiging Alkmaar.....	16
Bijlage 3: Periode-indeling schooljaar 2022-2023	17
Bijlage 4: Specificatie van het programma Groen op KB-niveau	18

Inleiding

Het toelichtingenboekje geeft informatie over de schoolexamenperiode. Het schoolexamen is onderdeel van het examen. Een aantal vakken wordt al tijdens de schoolexamenperiode afgerond met een eindcijfer en een aantal vakken wordt met een centraal examen afgesloten. Om goed geïnformeerd aan de examenperiode te beginnen is het van belang om deze toelichting in samenhang met het programma van toetsing en afsluiting (PTA), het studievoortgangsprotocol, het examenreglement en de herkansings- en inhaalregeling te lezen. Al deze documenten geven gezamenlijk een overzicht van de rechten en plichten tijdens de examenperiode. In deze toelichting is beschreven waar alle relevante informatie te vinden is en hoe bijvoorbeeld de schooexamencijfers worden berekend.

Het is belangrijk op de hoogte te zijn van de rechten en plichten die tijdens deze periode gelden. Plichten zijn bijvoorbeeld: aanwezigheid tijdens afname van het schooexamen en het centraal examen, afronden van het gehele PTA of het op tijd inleveren van opdrachten. Belangrijke rechten zijn bijvoorbeeld: het recht op herkansen en inhalen.

Let op: niet alle vakken staan voor alle schooexamens herkansingen toe en er kunnen voorwaarden aan herkansen en inhalen verbonden zijn.

Wij wensen alle leerlingen een heel goede examenperiode toe!

Het schoolexamen (SE) en het centraal examen (CE)

Voor alle vakken is een schoolexamenprogramma opgesteld dat zich uitstrekt over leerjaar 3 en/of 4. Het schoolexamenprogramma is in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) beschreven, hierin staan alle schoolexamens. Van de in het PTA aangehouden volgorde van schoolexamens kan door de docent worden afgeweken. Leerlingen worden minimaal 7 (werk)dagen van te voren op de hoogte gebracht van de afnamedag en -tijdstip.

Examenreglement

In het examenreglement zijn regels genoemd die zowel op het schoolexamen (SE) als het centraal examen (CE) van toepassing zijn. Voor het schoolexamen gelden dezelfde regels als bij de landelijke centrale examens. Het examenreglement beschrijft onder andere de gang van zaken rondom het afleggen van schoolexamens, centrale examens, de beoordeling, de slaag-zakregeling, herkansingsmogelijkheden en frauderen. Op basis van het examenreglement kan een directeur in het geval van een onregelmatigheid besluiten om een maatregel op te leggen. Als er zich een probleem voordoet tijdens de afname van een examen wordt hiervan eerst een melding gedaan bij de examensecretaris. Indien de melding niet naar tevredenheid wordt opgelost bestaat de mogelijkheid om een klacht te dienen bij de commissie van beroep voor examens, zie hiervoor de procedure die is opgenomen in het examenreglement. Het is handig om het reglement goed te bestuderen. Het examenreglement wordt ieder schooljaar opnieuw vastgesteld en kan ingezien worden via:

<http://www.clusius.nl/vmbo> onder onderwijsdocumenten.

Als er na het lezen van deze toelichting nog vragen en/of onduidelijkheden zijn, neem dan contact op met de vestigingsdirecteur en/of de examensecretaris.

Het vestigings examen team (VET) bestaat uit:

Dhr. K. Mireku	teamleider leerjaar 3 en 4
Dhr. B. Kraakman	examensecretaris
Mevr. N. van der Heijde	plaatsvervangend examensecretaris

Het schoolexamenprogramma (SE) kaderberoepsgerichte leerweg omvat de volgende vakken:

Vak	Eindresultaat na afronding schoolexamen
Nederlands	SE-eindcijfer
Engels	SE-eindcijfer
kunstvakken inclusief CKV (KCKV)	Voldoende (V) of Goed (G)
lichamelijke opvoeding (LO)	Voldoende (V) of Goed (G)
maatschappijleer 1	Eindcijfer
wiskunde	SE-eindcijfer
biologie of natuur-scheikunde 1 (nask1) ¹	SE-eindcijfer
LOB en stage	Voldaan (Ja/Nee), stage (O/V/G)
Beroepsgericht vak (profielvak Groen): 4 profielmodules 4 keuzevakken ²	SE-eindcijfer PV Eindcijfer per keuzevak en een combinatie-eindcijfer van de keuzevakken
Optioneel kan een extra vak worden gevolgd: ¹ biologie natuur-scheikunde 1 (nask1) economie Duits	SE-eindcijfer SE-eindcijfer SE-eindcijfer SE-eindcijfer

¹ Medio februari/maart 2023 kiezen leerlingen het vakkenpakket waarin zij examen gaan doen.

² De leerlingen hebben gedurende leerjaar 2 de keuzevakken Groen gekozen welke zij in leerjaar 3 doen.

Het volgen van een extra vak of een vak op hoger niveau

Naast het volgen van een extra vak is er een mogelijkheid tot het volgen van een vak op hoger niveau. Om hiervoor in aanmerking te komen moet aan bepaalde criteria zijn voldaan. Voor dit vak wordt het centraal examen afgerond op het niveau van de hogere leerweg. Op het diploma wordt bij het vak het leerwegniveau aangegeven waarin het is afgerond.

In de volgende vakken wordt een centraal examen (CE) afgelegd:

Nederlands	CSE digitaal
Engels	CSE digitaal
Wiskunde	CSE digitaal
Biologie of natuur-scheikunde 1 (nask 1)	CSE digitaal
Beroepsgericht vak: profielvak groen	CSPE
Optioneel als extra vak: biologie, natuur- en scheikunde 1 (nask 1), economie of Duits	CSE digitaal

CSE = Centraal Schriftelijk Eindexamen, dit wordt digitaal afgenomen.

CSPE = Centraal Schriftelijk en Praktisch Eindexamen. Het centraal examen dat wordt afgenomen over het profielvak groen. Het examen bevat praktijkopdrachten en theoretische opdrachten.

De berekening van de cijfers

Schoolexamencijfer AVO (SE)

Het Schoolexamencijfer is het gemiddelde van alle schoolexamenresultaten die zijn behaald voor een vak in leerjaar 3 en leerjaar 4. Dit cijfer kan pas worden berekend als alle in het PTA genoemde schoolexamentoetsen zijn afgerond, indien dit nog niet het geval is wordt het gemiddelde cursief weergegeven.

Als een vak geen schoolexamens in leerjaar 3 heeft, dan wordt het schoolexameneindcijfer gebaseerd op het gemiddelde van de schoolexamens in leerjaar 4. De berekeningswijze van het SE-cijfer van alle vakken is opgenomen in het PTA.

Het SE cijfer is een cijfer afgerond op 1 decimaal.

Voorbeeld:

5,45 wordt een 5,5

5,44 wordt een 5,4

Het eindcijfer voor de vakken waarin een CE wordt afgenomen AVO (EC)

Het eindcijfer voor het diploma wordt als volgt berekend:

$$(SE + CE) : 2 = \text{eindcijfer AVO}$$

Het eindcijfer voor de vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond naar een geheel getal.

Voorbeeld:

Een gemiddelde van 5,45 wordt in dit geval afgerond op een 5,4 naar een 5

Maatschappijleer

Voor maatschappijleer wordt geen Centraal Examen (CE) afgenomen. Maatschappijleer wordt afgerond in leerjaar 3. Het SE3-cijfer is tevens het eindcijfer voor maatschappijleer en wordt afgerond op een geheel getal. De afronding geschiedt tweetraps, dit houdt in dat eerst wordt afgerond naar een SE-eindcijfer op 1 decimaal en daarna naar een geheel getal. Dit eindcijfer wordt op het diploma getoond en wordt meegenomen in de slaag-zakregeling¹. Indien voor maatschappijleer een eindcijfer lager dan 6 is behaald, wordt een herkansingsmogelijkheid aangeboden. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen maatschappijleer en bij het eerder afgelegde schoolexamen maatschappijleer geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Voorbeeld:

Een 5,45 wordt in dit geval eerst afgerond naar een 5,5 en dan een 6.

Een 5,44 wordt eerst afgerond naar een 5,4 en dan naar een 5.

Kunstvakken 1 met CKV en Lichamelijke Opvoeding

Voor de vakken kunstvakken 1 met CKV en Lichamelijke Opvoeding wordt geen CE afgenomen. Voorwaarde is dat deze vakken met de beoordeling voldoende (V) of goed (G) zijn afgesloten om te kunnen slagen.

---

¹ De slaag-zakregeling is opgenomen in het examenreglement

Handelingsopdrachten

Een handelingsopdrachten kan onderdeel zijn van het PTA en wordt beoordeeld met een O/V/G.

Een handelingsopdracht dient minimaal met een voldoende te zijn afgerond voordat een leerling deelneemt aan het centrale examen (CE). Als de handelingsopdracht (HO) niet is afgerond, kan er geen SE-resultaat voor het betreffende vak worden vastgesteld.

Loopbaanoriëntatie (LOB) en stage

In het kader van LOB wordt er door de leerling tijdens leerjaar 3 en 4 aan diverse LOB-opdrachten gewerkt. Dit leidt aan het einde van leerjaar 4 tot een loopbaandossier; een verzameling van stukken waaruit bepaalde vaardigheden blijken. Deze verzameling kan bestaan uit verslagen, foto's van gemaakt werk of een presentatie. Hiermee laat de leerling zien dat hij zich heeft georiënteerd op arbeidsmogelijkheden en dat hij in staat is om een keuze te maken voor een vervolgopleiding. Aan het eind van leerjaar 3 en leerjaar 4 presenteert de leerling zijn bevindingen.

LOB is een belangrijk onderdeel van het examenprogramma. Een stage maakt tevens onderdeel uit van het PTA LOB. De stage moet met een voldoende of goed zijn afgerond.

Diagnostische of toetsen

Naast de schoolexamentoetsen die zijn opgenomen in het PTA is het mogelijk dat er voor sommige vakken diagnostische toetsen en/of voortgangstoetsen worden afgenomen. Deze toetsen verschaffen inzicht in de studievoortgang en tellen niet mee voor het schoolexamen (SE), maar kunnen in het geval van leerjaar 3 wel meetellen in de overgangsnormering.

Het examendossier

Bij het PTA hoort een examendossier. Hierin worden leerlinggegevens, waaronder de schoolexamenresultaten, die van belang zijn voor het examen bewaard.

Het beroepsgericht vak

Het beroepsgericht vak groen voor de kaderberoepsgerichte leerweg bestaat uit:

- profielvak groen bestaande uit 4 profielmodules en een CSPE,
- 4 keuzevakken (keuzevakken die de vestiging aanbiedt).

Voor het beroepsgerichte vak wordt een doorlopend programma aangeboden dat aan het einde van leerjaar 4 wordt afgerond. Voor het beroepsgerichte vak worden 2 eindcijfers berekend:

- een eindcijfer voor het profielvak groen
- een combinatie-eindcijfer keuzevakken

Deze eindcijfers worden vermeld op de cijferlijst bij het diploma en tellen elk 1 keer mee in de slaag-zakregeling.

Profielvak groen

Berekening van het eindcijfer profielvak groen is als volgt:

$(SE\ PM1 + SE\ PM2 + SE\ PM3 + SE\ PM4) : 4 = \text{schoolexameneindcijfer profielvak}$

Het SE-cijfer van een profielmodule (pm) is een cijfer afgerond op 1 decimaal.

Het SE profielvak (pv) wordt afgerond op 1 decimaal.

$(SE\ \text{eindcijfer PV} + CSPE) : 2 = \text{eindcijfer profielvak}$

Het schoolexameneindcijfer profielvak en het behaalde resultaat voor het CSPE zijn beide afgerond op 1 decimaal. Het eindcijfer profielvak wordt afgerond op een geheel getal. Waarbij dezelfde regel geldt als bij het eindcijfer AVO. Indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, wordt naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, wordt naar boven afgerond naar een geheel getal. Een 5,45 wordt een 5.

Keuzevakken

De resultaten van de gekozen keuzevakken worden afzonderlijk vermeld op de cijferlijst van de leerling. Het SE-eindcijfer van een keuzevak is tevens het eindcijfer van dat keuzevak.

Een afzonderlijk keuzevak mag niet met een lager cijfer dan een 4 zijn afgerond.

Over een keuzevak wordt geen centraal examen afgenomen.

Afronding eindcijfer keuzevakken Groen:

5,45 wordt een 5,5 wordt een 6

3,45 wordt een 3,5 wordt een 4

De berekening van het combinatie-eindcijfer keuzevakken is als volgt:

$(SE\ KV1 + SE\ KV2 + SE\ KV3 + SE\ KV4) : 4 = (\text{combinatie})\ \text{eindcijfer keuzevak}$

Het combinatie-eindcijfer wordt afgerond op een geheel getal. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond naar een geheel getal.

De bevorderingsnormen

Tijdens het leerjaar zijn de behaalde resultaten te zien via de Eduarte Portalen app. Na afronding van iedere periode (4 keer per jaar) wordt een rapport verstrekt. Tijdens het jaar worden er gesprekken ingepland met ouders en leerling waar de voortgang wordt besproken. Op het rapport wordt een voortschrijdend gemiddelde weergegeven, dit is het gemiddelde van de tot dan toe behaalde resultaten.

Uitgangspunten:

- Het schooljaar is verdeeld in 4 periodes, na elke periode ontvangen de leerlingen een rapport.
- Het cijfer / de beoordeling per vak op het vierde rapport is het gemiddelde van de behaalde resultaten.
- De schoolexamencijfers worden op een decimaal nauwkeurig gegeven en worden daarvoor afgerond. De afronding gaat rekenkundig, een ,49 naar beneden = 0,4 en een 0,50 naar boven = 0,5. Indien een natuurlijk cijfer (rond getal) wordt genoemd, wordt een afgerond cijfer bedoeld: 5,4 naar beneden = 5 en een 5,5 naar boven = 6.
- De examenperiode duurt twee jaar. In principe stroomt een leerling door van leerjaar 3 naar leerjaar 4.
- Bij de bevordering wordt rekening gehouden met het op het einde van het tweede leerjaar door de school uitgebrachte leerwegbepaling. Deze leerwegbepaling is bindend.
- De bevorderingsnorm heeft als uitgangspunt de slaag-zak regeling, die is opgenomen in het Eindexamenbesluit vo.

Een leerling wordt bevorderd naar leerjaar 4 indien hij/zij aan de onderstaande criteria heeft voldaan.

Let op: aan *beide* situaties moet er voldaan worden aan alle criteria:

1. Binnen het gekozen examenvakkenpakket:

- gemiddeld een voldoende (5,50), of
- 1× 5 en voor de overige vakken een 6 of hoger, of
- 1× 4 of 2× 5 en voor zijn overige vakken een 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger.
- Het praktijkvak Groen telt mee als volwaardig examenvak.
- De resultaten voor vakken zonder schoolexamens, dus resultaten voor de voortgangstoetsen in leerjaar 3, tellen mee voor de overgangsnormen (maar dus niet voor het SE).
- Alle handelingsopdrachten zijn voldaan.

2. Alle vakken gevolgd in leerjaar 3:

- bij de eindgemiddelden van alle vakken uit leerjaar 3 zijn niet meer dan 3 onvoldoendes gehaald, waarvan 1x4 telt als twee onvoldoendes. Er mag niet lager dan een 4 zijn gehaald.
- De resultaten voor vakken zonder schoolexamens, dus resultaten voor de voortgangstoetsen in leerjaar 3, tellen mee voor de overgangsnormen (maar dus niet voor het SE).
- Voor de vakken lichamelijke opvoeding, CKV, LOB en de stage de kwalificatie «voldoende» of «goed» is behaald.
- Alle handelingsopdrachten zijn voldaan.

In uitzonderlijke gevallen kan de mentor in samenspraak met de teamleider een leerling inbrengen ter bespreking. De rapportvergadering kan op dat moment anders besluiten dan de bevorderingsregel aangeeft. Indien de leerling niet voldoet aan bovenstaande bevorderingsnorm besluit de rapportvergadering in welk leerjaar en/of in welke leerweg de leerling het volgend cursusjaar de schoolloopbaan gaat voortzetten.

Herkansingsregeling

1. In leerjaar 3 worden er twee herkansingen aangeboden aan het einde van het schooljaar. De leerling kan deze herkansingen inzetten voor alle herkansbare schoolexamentoetsen uit leerjaar 3.
2. In leerjaar 4 worden vier herkansingen aangeboden. Aan het eind van elke periode kan een leerling een herkansbare schoolexamentoets herkansen en aan het eind van het schooljaar wordt nog een herkansing aangeboden, waarbij de leerling kan kiezen uit alle herkansbare schoolexamentoetsen van leerjaar 4 (mits deze schoolexamentoets niet al eerder is herkanst).
3. Een schoolexamentoets kan maximaal 1 keer worden herkanst.
4. In het PTA staat aangegeven welke schoolexamentoetsen herkanst kunnen worden.
  - Een MT, PO of PVB kan als niet-herkansbaar worden aangegeven in het PTA.
  - Handelingsopdrachten vallen buiten de herkansingsregeling.
5. Om deel te kunnen nemen aan een herkansing moet de leerling voldoen aan de procedure zoals deze op de vestiging gehanteerd wordt.
6. Bij herkansing geldt het hoogste cijfer.
7. Als een leerling ten onrechte gebruik maakt van een herkansing wordt het betreffende resultaat ongeldig verklaard.
8. Een leerling die wegens ziekte of een andere vorm van overmacht (e.e.a. ter beoordeling van het vestigingsexamenteam) een herkansbare schoolexamentoets heeft gemist, heeft naast de inhaaltoets ook recht op een herkansing.
9. De leerling bepaalt welke herkansbare schoolexamentoets wordt herkanst.
10. De herkansingen vinden plaats op een door de vestiging te bepalen moment.
11. Voor maatschappijleer geldt de wettelijke regeling voor een herexamen (zie art. 35b van het Eindexamenbesluit). Dit betekent dat een leerling voor het vak maatschappijleer de mogelijkheid heeft een herexamen af te leggen, indien voor dit vak een eindcijfer lager dan een 6 is behaald. Het herexamen omvat door het bevoegd gezag aangegeven onderdelen van het examenprogramma. Het hoogste van de cijfers behaald bij het herexamen maatschappijleer en bij het eerder afgelegde schoolexamen maatschappijleer geldt als het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.
12. Bij uitzonderlijke omstandigheden kan van deze herkansingsregeling afgeweken worden, dit ter beoordeling van het vestigingsexamenteam.

Herkansingsprocedure

1. In het PTA-overzicht staat vermeld welke PTA-onderdelen herkansbaar zijn.
2. Binnen 10 werkdagen na afname van de PTA-toets worden de cijfers bekend gemaakt aan de leerlingen. De leerling kiest zelf een schoolexamentoets uit die hij/zij gaat herkansen.
3. De docent en de kandidaat spreken met elkaar af welke herkansingsopdracht er gedaan moet worden om de herkansing goed voorbereid te maken.
4. Een herkansingsaanvraagformulier (Microsoft Form) wordt via de mail verstrekt door de examensecretaris.
5. Dit digitaal in te vullen formulier wordt door de kandidaat tijdig ingevuld en voor de genoemde deadline ingeleverd.
6. Het digitale formulier wordt ingeleverd op uiterlijk de datum die daarvoor is aangegeven in de begeleidende mail van de examensecretaris. De herkansingen vinden vervolgens plaats op een vast moment. Bij te laat inleveren wordt het herkansingsverzoek niet meer in behandeling genomen.
7. Indien een leerling rechtmatig afwezig is tijdens afname van de herkansingen heeft de leerling recht op inhaalmomenten zoals genoemd in de inhaalregeling.
8. Leerlingen en ouders/verzorgers zullen via de mail door de examensecretaris opgeroepen worden om een afspraak te maken met de examensecretaris om de herkansing alsnog te maken.
9. Indien een leerling ongeoorloofd afwezig is, ten tijde van een afnamemoment van een herkansing van een schoolexamentoets, wordt de procedure voor onregelmatigheden bij het examen gevolgd uit het examenreglement.

Inhaalregeling

1. In het geval van geoorloofde afwezigheid ten tijde van een eerste afname of een inhaal- of herkansingsmoment van een schoolexamentoets, kan de leerling de schoolexamentoets inhalen. (art 15--5 examenreglement)
2. Indien een leerling door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet in staat is een schoolexamentoets bij te wonen, moeten zijn ouders/verzorgers hem voor aanvang van de schoolexamentoets absent melden volgens de regels die gelden binnen de vestiging. (art. 15-4 examenreglement)
3. Een leerling die vanwege een bijzondere gebeurtenis op het moment van eerste afname, een inhaalmoment of een herkansingsmoment van een schoolexamentoets niet aanwezig kan zijn, dient hiervoor op tijd verlof aan te vragen volgens de procedure die geldt op de vestiging.
4. Een leerling die te laat komt, mag tot uiterlijk een half uur na de aanvang van een schoolexamentoets worden toegelaten. Hij dient echter wel het gemaakte schoolexamenwerk op het daarvoor vastgestelde tijdstip in te leveren. Indien een kandidaat meer dan een half uur na de aanvang van een zitting verschijnt, mag hij niet meer deelnemen aan deze zitting. Er is in dat geval sprake van verhindering. Bij een kijk-luistertoets of een mondeling schoolexamen kan een leerling die te laat komt niet meer deelnemen. Ook hier is in dat geval sprake van verhindering.
5. Indien het verhindering/afwezigheid met een geoorloofde reden betreft, wordt de leerling door de examensecretaris of docent geïnformeerd over het inhaalmoment. (art. 5-2 examenreglement)
6. Een inhaalmoment geldt niet als herkansing en valt daarom buiten de herkansingsregeling. (art 15 -5 examenreglement)

7. Indien de reden van verhindering onduidelijk is, laat de directeur door het vestigings examenteam onderzoeken en vaststellen of aan de verhindering een geoorloofde reden ten grondslag ligt. (art. 5-3 examenreglement)
8. Indien het een verhindering zonder geoorloofde reden betreft, treedt artikel 4 examenreglement, onregelmatigheden, in werking. De directeur besluit welke maatregel, genoemd in artikel 4 examenreglement, genomen wordt. De directeur informeert de leerling hierover schriftelijk. (art. 5-5 examenreglement)
9. Indien de hierboven genoemde maatregel het toekennen van het cijfer 1,0 is, mag de leerling deze schoolexamentoets niet inhalen. Herkansen mag wel, maar dit kost de leerling één van zijn herkansingen. De herkansingsprocedure treedt dan in werking.
10. Een leerling komt alleen in aanmerking voor het inhalen/herkansen van een schoolexamentoets indien hij voldoet aan de aanmeldprocedure van de vestiging. Art. 15-5
11. Bij uitzonderlijke omstandigheden kan van deze regeling afgeweken worden, dit ter beoordeling van vestigingsexamenteam.

Inhaalprocedure

1. Bij afname van de toets wordt altijd een protocol ingevuld.
2. Op dit protocol wordt vermeld welke kandidaten afwezig zijn.
3. Het ingevulde protocol wordt na afloop van de toets door de vakdocent bewaard.
4. De kandidaat die op het moment van de toetsafname met een geldige reden afwezig was, neemt zo spoedig mogelijk contact op met de docent.
5. De docent die een kandidaat mist op het moment van de toetsafname stelt zich bij de administratie op de hoogte van de reden van de absentie.
6. Een leerling kan de toets op de volgende momenten inhalen:
maandag, woensdag, donderdag en vrijdag tussen 14.30 – 16.10 uur.
Vanaf de dag dat de leerling weer op school is, krijgt deze twee weken (en dus maximaal acht inhaalmomenten) de tijd om de toets alsnog te maken.
7. Indien een leerling het niet lukt om de toets in te halen, zal de leerling geen volledig SE-resultaat voor dat vak behalen en dus niet bevorderd kunnen worden naar leerjaar 4 of zelfs geen eindexamen mogen doen. Deze leerling dient dan contact op te nemen met het vestigings examen team (VET).
8. Als inhaaltoets geldt dezelfde toets als welke tijdens het afnamemoment is gemist.

Vestigingsspecifieke informatie

Inleveren werk klas 3 en 4

Een inleveropdracht bevat de spelregels voor het inleveren van de bewuste opdracht. De beoordeling van te laat ingeleverd werk wordt vooraf door de vaksectie vastgesteld en van tevoren aan de leerlingen medegedeeld. De wijze van beoordeling en de gevolgen van te laat inleveren dienen in de opdracht zelf vermeld te worden.

Gebruik mobiele devices (telefoon, smartwatch e.d.)

Tijdens de afname van een schoolexamen zijn de telefoons in de kluis van de leerling of in de daarvoor bestemde telefoontassen in het lokaal. Indien een telefoon in de daarvoor bestemde telefoontassen ligt dient deze uit te staan of in vliegtuigmodus te staan. Indien een leerling een mobiele device bij zich draagt of in zijn/haar tas heeft is deze in overtreding en kan voor het betreffende schoolexamen het resultaat 1,0 toegewezen worden. Ook in het geval dat een telefoon in de daarvoor bestemde telefoontassen ligt en afgaat, kan het resultaat 1,0 toegewezen kunnen worden door de examencommissie.

Stapelopleiding

Voor leerlingen die, in overeenstemming met de richtlijnen van de vestiging, aanmerking komen voor het stapelen van een leerweg, geldt dat eind leerjaar 4 voldaan moet zijn aan het gehele PTA van de hogere leerweg. Om een resultaat te kunnen noteren bij in klas 3 afgenomen schoolexamentoetsen van de hogere leerweg, kan een stapelschoolexamentoets onderdeel uitmaken van het programma. Met een stapelschoolexamentoets wordt het hiaat tussen de oude en de nieuwe leerweg opgeheven.

- Er wordt geen herkansing aangeboden voor de gemaakte stapeltoets.
- Uit voorzorg schrijft de leerling zich altijd tijdig in bij een mbo-opleiding.

Stapelprogramma avo vakken:

- Wanneer er voor een vak slechts één se-toets in leerjaar 3 wordt afgenomen, wordt deze toets op het hogere niveau (GL) opnieuw gemaakt. Dit cijfer vervangt het oude cijfer.
- Wanneer er voor een vak meerdere se-toetsen in het derde leerjaar worden afgenomen, wordt er één stapeltoets afgenomen waarin de onderwerpen uit de se-toetsen terugkomen. Deze onderwerpen worden apart becijferd. Het nieuwe (GL) cijfer van de se-toets komt tot stand door het oude (KB) cijfer en het deeltcijfer bij elkaar op te tellen en het gemiddelde te berekenen.
- Het is ook mogelijk om 1 stapeltoets af te nemen met een cijfer dat in de plaats komt voor meerdere (GL) cijfers uit klas 3 van de hogere leerweg. In dat geval wordt er een aangepast pta gemaakt voor de stapelaars van dat vak.

Stapelprogramma voor profielvak Groen:

In het stapelprogramma wordt het profielvak groen ook met een se-cijfer op het niveau van de hogere leerweg afgerond.

- De theorietoetsen voor PM2 en PM3 (indien afgenomen in leerjaar 3) worden in het stapelprogramma op het niveau van de hogere leerweg gemaakt. Het nieuwe resultaat voor de theorietoetsen (wordt gemiddeld met het oude resultaat voor de PO toetsen (KB), hiermee wordt het nieuwe SE-cijfer voor de profielmodule bepaald.

Stapelprogramma voor keuzevakken Groen:

- In het stapelprogramma worden de keuzevakken Groen op het niveau van de hogere leerweg gemaakt om het se-cijfer voor het keuzevak te bepalen. In het stapelprogramma wordt alleen de theorietoets gemaakt. Het resultaat voor deze theorietoets (in punten) wordt gemiddeld met het oude resultaat van het praktische deel van de toets (in punten) om het nieuwe eindcijfer voor het keuzevak te bepalen.
- Keuzevakken die leerjaar 4 worden gevolgd worden volgens het PTA van de hogere leerweg afgerond.

Maatschappijleer:

- Bij maatschappijleer wordt er 1 stapeltoets afgenomen om het hiaat tussen KB- en GL-niveau te vullen.
- Berekeningswijze: $(SE\ KB + \text{resultaat stapeltoets GL}) : 2 = SE\ GL$

Kunstvakken incl CKV en LO:

Het resultaat dat is behaald op KB-niveau blijft gehandhaafd en wordt dus 1 op 1 overgenomen op GL-niveau, er is geen verschil in eindtermen tussen de leerwegen.

Bijlage 1: Leeswijzer PTA

Vak	
Leerjaar	3 en/of 4
Cohort	
Leerweg	

Toetscode	naam schoolexamen	Periode	Eindtermen: wat moet je kennen en kunnen?	Omschrijving lesstof: Wat ga je hiervoor doen	Toetswijze	Duur	weging	Beoordeling	Herkansbaar
01									
02									
03									
04									
05									
Opmerking	Leerlingen worden conform het examenreglement minimaal 7 werkdagen van te voren op de hoogte gebracht van het afnamemoment van een toets.								
Methode:									
Berekening eindcijfer SE:	toetscode 01 + 02 + 03 + 04 + 05 / 5 = eindcijfer SE								
Aanvulling:									

- Toetscode: Nummering van de schoolexamen.
- Naam schoolexamen: Elk schoolexamen heeft een naam wat gerelateerd is aan de leerstof.
- Periode: Hier wordt de periode waarbinnen de toetsafname plaatsvindt vermeld.
De exacte afnamedatum wordt minimaal 7(werk)dagen van tevoren bekend gemaakt door de docent.
- Eindtermen: Het Ministerie van OCW geeft aan wat er per vak moeten worden getoetst in het schoolexamen en in het centraal examen. Dit is omschreven in zogenaamde exameneenheden. Een overzicht van deze exameneenheden is te vinden in de examenprogramma's van de vakken op www.examenblad.nl.
- Omschrijving lesstof: Hierin wordt globaal verwezen naar de lesstof die ten grondslag ligt aan het schoolexamen.
- Toetswijze: De volgende wijze van het afnemen van schoolexamen is mogelijk:
  - (ST) Schriftelijk schoolexamen: Een proefwerk of overhoring met open of gesloten (multiple choice) vragen.
  - (MT) Mondeling schoolexamen: Een mondelinge overhoring of vraaggesprek of spreekbeurt.
  - (PO) Praktische opdracht: Hierbij wordt zowel het proces als het eindproduct beoordeeld. De beoordeling vindt plaats aan de hand van tevoren aangegeven criteria.
  - (HO) Handelingsopdracht: Dit is een bepaalde handeling of handelingsreeks waarvan door de docent moet worden vastgesteld dat ze voldoende is uitgevoerd. Als dit niet het geval is kan er geen eindcijfer gegeven worden voor dat bepaalde vak. Wordt beoordeeld met een O/V/G.
  - (LOBopdr): Opdrachten die met voldaan (J) of niet voldaan (N) in de zin van gedaan of niet gedaan worden afgerond.
- Duur: Maximale tijd in minuten die beschikbaar is voor de leerling om de schoolexamentoets te maken. Voor leerlingen die op basis van een deskundige verklaring (bijvoorbeeld een dyslexieverklaring) recht hebben op extra tijd wordt door de vestiging de mogelijkheid geboden om de schoolexamentoets af te ronden binnen de toegestane extra tijd. De extra tijd is bij alle schoolexamentoetsen 30 minuten.
- Weging: hoe zwaar het resultaat meetelt in het berekenen van het SE-eindcijfer.
- Beoordeling: Docenten hebben de keuze om onderstaande opties te gebruiken:
  - Cijfer: afgerond op één decimaal
  - O/V/G:
  - -G= goed (geldt voor cijfers 7,5 en hoger)
  - -V= voldoende (geldt voor cijfers 5,5 tot en met 7,4)
  - -O= onvoldoende (geldt voor cijfers tot en met 5,4)
- Herkansbaar: Aangegeven is of het schoolexamen herkansbaar is (ja/nee).

WAT IS DE VET VMBO?

WAAR STAAT VET VOOR?

VET staat voor Vestigings Examen Team.
Hierin worden allerlei besluiten genomen met betrekking tot school- en eindexamenzaken.

De VET bestaat uit:
Dhr. K. Mireku, teamleider klas 3 en 4
Dhr. B. Kraakman, examensecretaris
Mevr. N. van der Heijde, plaatsvervangend examensecretaris

WANNEER STUUR JE EEN BRIEF / VERZOEK NAAR DE VET?

- ✓ Je hebt een schoolexamen niet op tijd ingehaald.
- ✓ Je vindt dat je recht hebt op een extra herkansing.
- ✓ Je bent het niet eens met een cijfer voor een schoolexamen.
- ✓ Je hebt een opdracht niet op tijd ingeleverd.
- ✓ Je wilt je vakkenpakket aanpassen (alleen in periode 40!).

WAT MOET ER IN DE BRIEF STAAN?

Je stuurt een brief naar het vestigings examen team met een doel.

Zorg dat je.....

- > een duidelijk verhaal schrijft over wat er gebeurd is,
- > duidelijk aangeeft wat je verzoek is,
- > de brief laat ondertekenen door je ouder(s) / verzorger(s),
- > de brief binnen 2 weken na de gebeurtenis inlevert bij de examensecretaris.

BEREIKBAARHEID VET

Loop langs bij dhr. Kraakman (1.09) of dhr. Mireku (1.11).

Stuur een mail naar b.kraakman@clusius.nl.

Leg je brief in het postvak van dhr. Kraakman.

Bijlage 3: Periode-indeling schooljaar 2022-2023

Hieronder staat de periode-indeling voor het schooljaar 2022-2023 voor leerjaar 3:

Periode	Startdatum	Einddatum
301	29 augustus 2022	11 november 2022
302	14 november 2022	03 februari 2023
303	06 februari 2023	05 mei 2023
304	08 mei 2023	14 juli 2023

Hieronder staat de periode-indeling voor het schooljaar 2022-2023 voor leerjaar 4:

Periode	Startdatum	Einddatum
401	29 augustus 2022	11 november 2022
402	14 november 2022	03 februari 2023
403	06 februari 2023	14 april 2023

De volgorde van afname van de verschillende PTA-onderdelen kan gevonden worden in het 'overzicht toetsen per week', welke aan het begin van het schooljaar via de mail verspreid is. Indien er wijzigingen in dit overzicht plaats vinden, zal de examensecretaris een nieuw overzicht verspreiden.

Voor de beeldvorming is hieronder een afbeelding van zo'n overzicht te vinden

		3A (GL)						
	week	begindatum	einddatum	Toets 1	Toets 2	Toets 3	Toets 4	Toets 5
301	34	17-aug	21-aug					
	35	24-aug	28-aug					
	36	31-aug	4-sep					
	37	7-sep	11-sep	WIS 301				
	38	14-sep	18-sep	ECO 301	BIO 301	NED 301	NASK 301	
	39	21-sep	25-sep					
	40	28-sep	2-okt	ENG 304				
	41	5-okt	9-okt	WIS 302	ECO 302	NED 302	MIJL 309	DUI 301 + 302
	42	12-okt	16-okt					
	43	19-okt	23-okt	ENG 301	NASK 302			
302	44	26-okt	30-okt	BIO 302	MIJL 301			
	45	2-nov	6-nov	WIS 303	NED 303			
	46	9-nov	13-nov	ECO 303	Groen PM TT			
	47	16-nov	20-nov	Groen PM PT	NASK 303			
	48	23-nov	27-nov	NED 304	MIJL 302			
	49	30-nov	4-dec	WIS 304	BIO 303	DUI 303	ENG 302	
	50	7-dec	11-dec	ECO 304	NASK 304			
	51	14-dec	18-dec					
	52	21-dec	25-dec					
	53	28-dec	1-jan					

Bijlage 4: Specificatie van het programma Groen op KB-niveau

Hieronder staat uitgebreidere informatie over de verdeling van het programma Groen over leerjaar 3 en 4.

Programma Groen KB	
Leerjaar 2 keuzemoment keuzevakken	Eind periode 3; keuzemoment voor de leerlingen van klas 2. Tijdens een informatie avond worden de diverse keuzevakken inhoudelijk toegelicht. En aan de hand van deze informatie, dienen de leerlingen een Microsoft form in te sturen met daarop hun voorkeurs volgorde. Er wordt geïnventariseerd wat de keuze van de leerlingen is. Door middel van vraag en aanbod zullen keuzevakken ingeroosterd worden. Uit de volgende keuzevakken kan worden gekozen: - Slimme technologie - Tuin ontwerp en aanleg - Werk in tuin en landschap - Bloemwerk - Groene vormgeving en styling - Voeding hoe maak je het? - Groei en oogst - Het houden van dieren - Groene zorg
Leerjaar 3 tot Kerst	Periode 1/2: Klas 3 Leerlingen volgen 13 weken lang 2 profielmodules tegelijkertijd. Iedere profielmodule volgen zij dan 4 lessen per week, totaal dus 8 lessen per week. In de profielmodules wordt lesstof behandeld die afgetoetst wordt door middel van schoolexamens. Daarnaast kan deze lesstof nog een keer gevraagd worden bij het CSPE (het centraal schriftelijk praktijk examen). Groep A: PM 1 - PM3 Groep B: PM 3 - PM1 Groep C: PM 2 - PM4 Groep D: PM 4 - PM2
Leerjaar 3 keuzevakken Ronde 1 en ronde 2	Periode 2/3: ronde 1 Periode 3/4: ronde 2 De leerlingen krijgen 2 x10 weken, 2 x 4 uur een keuzevak. Aan het einde van iedere ronde sluiten de leerlingen het keuzevak af met een theorie en praktijktoets. De leerlingen worden in de gelegenheid gesteld één theorietoets van de 4 keuzevakken te herkennen. Aan het eind van het derde jaar hebben de leerlingen 4 keuzevakken afgesloten.
Leerjaar 4 tot Kerst	Periode 1/2: Klas 4 Leerlingen volgen 13 weken lang 2 profielmodules tegelijkertijd. Iedere profielmodule volgen zij dan 4 lessen per week, totaal dus 8 lessen per week. In het 3^e leerjaar hebben de leerlingen ook 2 profielmodules afgesloten. Hiermee hebben de leerlingen voor de kerstvakantie de 4 verplichte profielmodules afgerond. In de profielmodules wordt lesstof behandeld die afgetoetst wordt door middel van schoolexamens. Daarnaast kan deze lesstof nog een keer gevraagd worden bij het CSPE. Groep A: PM2 - PM4 Groep B: PM4 - PM2

	Groep C: PM1 - PM3 Groep D: PM3 - PM1
Leerjaar 4 na Kerst	Na de kerstvakantie start de periode examentraining. De leerlingen krijgen een aantal weken les in de profielmodules die zij in het derde leerjaar gevolgd en afgesloten hebben. Op deze manier herhalen wij de lesstof en bereiden wij de leerlingen voor op de herkansing die zij mogen doen voor een theorietoets van de profielmodules. Na de herkansing vervolgd de examentraining.
Leerjaar 4 CSPE	De 3 weken voor de Meivakantie zijn de weken waarin het CSPE plaats zal vinden, het Centraal en Schriftelijk Praktijk Examen. De leerlingen worden in kleine groepjes (maximaal 6 personen) op verschillende onderdelen van de profielmodules, zowel schriftelijk als praktisch, getoetst.
Vorbereiding op schoolexamens keuzevakken, profielmodules en CSPE	Iedere leerling heeft via zijn schoolmail, een uitnodiging gekregen naar een afgesloten ruimte binnen Microsoft Teams. De leerling kan voor het keuzevak of de profielmodule die gevolgd wordt alle beschikbare lesstof vinden. Deze lesstof is ter ondersteuning van de lessen. Daarnaast kan deze lesstof geleerd worden ter voorbereiding op het desbetreffende schoolexamen het keuzevak, profielmodule of voor het praktijkexamen (CSPE).

Vorbereiding toetsen vak Groen BB/KB. <i>Wat ga je hiervoor doen?</i>		
PM 1 Groene Productie	ST	Je bestudeert alle de theorie die jij krijgt van de docent. Dit kan zijn uit PM 1 Groene productie voor BB en KB (boek), of het wikiwijs arrangement/Clusius arrangement.
	PO	Je kunt planten op verschillende manieren vermeerderen en oogsten en je kunt berekenen wat de hoeveelheid meststof is die je planten kunt geven. Je kunt aan de hand van het uiterlijk van een productiedier de conditie bepalen, verschillende soorten huisvesting benoemen en beoordelen aan de hand van normen en technologische toepassingen. Je kunt begrippen van voortplanting en fokkerij uitleggen, voersoorten herkennen en voeradvies geven. Je kunt de gezondheid en welzijn van dieren beoordelen.
PM 2 Tussen productie en verkoop	ST	Je bestudeert alle theorie uit het boek tussen productie en verkoop of het Clusius arrangement PM2 Tussen productie en verkoop.
	PO	Je kunt een gerecht bereiden aan de hand van de instructies een verpakking. Voor het uitvoeren van de taak beheers je de vaardigheden en de kennis die je bij voeding is aangeleerd.
PM 3 Vergroening stedelijke omgeving	ST	Je leert al de theorie die jij krijgt van de docent. Dit kan zijn uit het OC boek voor PM3, en/of het wikiwijs arrangement dan wel een Clusius arrangement.
	PO	Je leert een ontwerp-tekening maken voor een groene ruimte (dier en plant) maken, inrichten en onderhouden, beheren. Je leert hoe je klantgericht handelt en anderen informeert over het belang van planten en dieren en de herkomst van natuurlijke producten. Kader leert informatie geven over innovatieve ontwikkelingen in stedelijk gebied en een educatieve activiteit organiseren. Voor GL komt daar nog bij: toepassen van groei en productievoorwaarden bij landbouwgewassen én water onderzoek op veilig gebruik.
PM 4 Groene vormgeving en verkoop	ST	Je leert al de theorie die tijdens de lessen gegeven is door de docent. Dit kan zijn uit PM 4 Groene vormgeving en verkoop voor BB en KB (boek), of het wikiwijs arrangement/Clusius arrangement.

	PO	Je weet en kunt de volgende technieken toepassen korenschoof binden, steektechniek, draadtechniek, het wikkelen van een krans of het maken van een plantenarrangement. Daarnaast kunnen er praktische handelingen gevraagd worden die in de theorie behandeld zijn. Denk hierbij aan het maken van een kostprijsberekening. Of het schrijven van een verzorgingsadvies. Het is dus belangrijk dat je onderliggende theorie die gegeven is tijdens de lessen nog een keer goed doorneemt. Dit kan theorie zijn uit PM4 Groene vormgeving en verkoop voor BB/KB (boek), of het wikiwijs arrangement/Clusius arrangement.
KV1 Het groene Machinepark	ST	Je bestudeert alle theorie uit het boek Het Groene Machinepark of van het aangewezen Clusius arrangement.
	PO	Je kunt de volgende taken uitvoeren: • Brandstofmotoren herkennen, benoemen en onderhouden • Land- en tuinbouwmachines herkennen, benoemen en onderhouden • Elektrische circuits voor verlichting tekenen, realiseren en benoemen • Overbrengingen herkennen, benoemen en toepassen • Veilig werken
KV2 Tuinontwerp en -aanleg	ST	Je bestudeert alle theorie uit het boek Tuinontwerp en -aanleg of van het aangewezen Clusius arrangement.
	PO	Je kunt een tuintekening maken en aan de hand van een werktekening een (deel van) een tuin aanleggen. Vervolgens kan je jouw werk opleveren en eventuele herstelwerkzaamheden uitvoeren. Deze vaardigheden leer je tijdens het keuzevak van je docent.
KV3 Werk in tuin en landschap	ST	Je bestudeert alle theorie uit het Boek Werk in tuin en landschap of het wikiwijs arrangement.
	PO	Je kunt een onderhoudsplan maken op basis van een casus en daarbij kan je een bijbehorende offerte opstellen. Je kunt de tuingereedschappen benoemen en onderhoud aan het border uitvoeren. Voor KB leerlingen: Je kan verschillende typen klanten herkennen en je weet hoe je ermee omgaat.
KV4 Bloemwerk	ST	Je leert van de bloemenlijst alle 30 wetenschappelijke en Nederlandse bloemennamen. Je bestudeert alle theorie uit het samengestelde theorieboek bloemwerk, het invulboek en de daarbij behorende PowerPoints en lesbrieven van de docent.
	PO	KB Je kunt twee soorten bloemwerken maken op basis van de bloemen die je krijgt voor de toets van de docent. Daarnaast kan je bloemwerk inpakken met de juiste verpakkingsmaterialen. Een verzorgingsadvies schrijven over het gemaakte bloemwerk bij deze toets en toepassen aan het bloemwerk. BB Je kunt twee soorten bloemwerken maken op basis van de bloemen die je krijgt voor de toets van de docent. Daarnaast kan je één van de twee bloemwerken inpakken met het juiste verpakkingsmateriaal.
KV 5 Groene vormgeving en styling	ST	Je bestudeert alle theorie uit het boek Groene vormgeving en styling of van het aangewezen Clusius arrangement.
	PO	Je kunt een ontwerp/ en schetstekening maken en aan de hand van een tekening kunt je een huiskamer inrichten of een object maken. Vervolgens kan je jouw werk opleveren. Deze vaardigheden leer je tijdens het keuzevak van je

		docent.
KV 7 Groei en oogst	ST	Je bestudeert alle theorie uit het Boek Groei en oogst en het werkboek of het wikiwijs arrangement.
	PO	Je kunt groeivoorwaarden voor planten creëren en bemesting toepassen. Je kunt ziekten, plagen en onkruid herkennen en benoemen en daarbij materialen gebruiken om die te bestrijden. Je kunt aan de hand van rijpheidskenmerken het oogsttijdstip bepalen, de geoogste producten verpakken en de bewaarde producten markt- en transport klaar maken.
KV 8 Het houden van Dieren	ST	Je leert de theorie uit het Boek Houden van Dieren, het Clusius arrangement of het wikiwijs arrangement.
	PO	Je kunt een ethogram maken, de dieren sexen, het uiterlijk van dieren verzorgen, conditie bepalen, huisvesting beoordelen en weten welke hokverrijkingen er zijn en welke bodemmaterialen je bij de verschillende dieren kunt gebruiken.
KV 9 Gezonde Dieren	ST	Je leert de theorie uit het Boek Gezonde Dieren, het Clusius arrangement of het wikiwijs arrangement.
	PO	Je kunt de hoeveelheid voer berekenen volgens een fabrieksvoeradvies, de kwaliteit van voer bepalen, de gezondheid van een dier bepalen, hygiënisch werken, dierhuisvesting beoordelen en inrichten en (productie)dieren in hun verschillende levensfasen herkennen en verzorgen.
KV11 Voeding hoe maak je het?	ST	Met de kennis van de lesstof van PM2 (Tussen productie en verkoop) is 'Voeding hoe maak je het? Verdieping van deze lesstof. Je bestudeert alle theorie uit het boek 'Voeding hoe maak je het?' Of je gebruikt het Wikiwijs arrangement KV 11 "Voeding...hoe maak je het?'
	PO	Voor het uitvoeren van de taak beheers je de kennis, vaardigheden en werkhouding die bij de praktijk is aangeleerd. Met de kennis van PM2 (Tussen productie en verkoop) is de praktijk van KV 11 'Voeding hoe maak je het?' verdieping van deze lesstof. Je kunt grondstoffen verwerken en bereiden tot een kwalitatief goed halffabricaat of eindproduct.
KV12 Groene Zorg	ST	Je bestudeert alle theorie uit het Boek Groene zorg of het wikiwijs arrangement.
	PO	Je kunt de vijf vrijheden toepassen, een evaluatiegesprek voeren, natuurlijk gedrag van dieren beoordelen, en een advies uitbrengen.
KV13 Natuurlijk Groen	ST	Je bestudeert alle theorie uit het boek Natuurlijk groen of van het aangewezen Clusius arrangement.
	PO	Weten hoe je wilde planten en dieren kunt beschermen. Aanpassingen kunnen maken en toepassen om inheemse insecten, zoogdieren en vogels te beschermen. Ook algemene ervogels in het agrarische landschap kunnen benoemen met gebruik van een vogelgids. Deze vaardigheden leer je tijdens het keuzevak van je docent.
KV Actief in de natuur	ST	Je bestudeert alle theorie uit het boek 'Actief in de natuur' en of het Wikiwijsarrangement 'Actief in de natuur'. De kennis en ervaring die je hebt opgedaan met de natuur kun je inzetten en benutten voor het uitvoeren en

		ondersteunen van recreatieve doeleinden. Ook kun je in een groene omgeving sportieve en recreatieve groepsactiviteiten in de natuur op veilige wijze organiseren en begeleiden
	PO	(BB) je kan een activiteit begeleiden in de natuur voor een doelgroep (KB)Je kan een activiteit organiseren in de natuur voor een doelgroep. Voor het uitvoeren van de taak beheers je de nodige kennis, vaardigheden en houding. Je leert hoe je recreatieve doelen kunt behalen in samenhang met behoud van de natuur. Je leert hoe je sportieve- en recreatieve groepsactiviteiten in de natuur op een veilige wijze kan organiseren en begeleiden